

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 18.10.2024 r.

Znak: WZPS-5.431.3.15.2024.JD

**Pan
Jerzy Wolski
Wójt Gminy Kołobrzeg**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 186 ust. 1 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 4 – 6 września 2024 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Kołobrzeg. Czynności kontrolne wykonywane były w siedzibach Urzędu Gminy w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 48 B oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu przy ul. Trzebiatowskiej 48 B.

Kontrolę przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie na podstawie upoważnienia nr 89/2024 z dnia 5 sierpnia 2024 r. w składzie: Joanna Dunajewska – inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem i Joanna Płachta – starszy inspektor wojewódzki.

Kontrolą objęto sposób realizacji wybranych zadań z zakresu wspierania rodziny, w szczególności zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także realizacja zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzonej w dniach 8 - 10 czerwca 2021 r. w Gminie Kołobrzeg.

Ustaleń dokonano na podstawie analizy dokumentacji dostępnej w Urzędzie Gminy w Kołobrzegu oraz w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, a także wyjaśnień udzielonych przez Sekretarza Gminy Kołobrzeg (upoważnienie nr. ORG L0052.35.2024 z 4.09.2024 r.), Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu (upoważnienie nr. ORG L0052.36.2024 z 4.09.2024 r.) oraz wskazanych pracowników.

Akta kontroli str. 1 – 14

Działalność Gminy Kołobrzeg w zakresie objętym kontrolą oceniam pozytywnie³.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2024 r. poz.177 z późn. zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r., poz. 1477).

³ Do oceny kontrolowanego podmiotu stosuje się 4-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna z uchybieniami, pozytywna z nieprawidłowościami i negatywna.

Wójtem Gminy Kołobrzeg jest pan Jerzy Wolski, do 7 maja 2024 r. funkcję tę sprawował pan Włodzimierz Popiołek.

Oceny dokonano na podstawie analizy sposobu realizacji przez Gminę Kołobrzeg następujących zadań z zakresu wspierania rodziny.

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych bez wsparcia asystenta – monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Zgodnie z przekazanym wykazem w Gminie Kołobrzeg były 4 rodziny przejawiające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie. Analizie poddano 2 przypadki takich rodzin, tj.:

[tekst wyłączony z jawności]

Zgodnie z art. 176 pkt 7 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej. Za rodziny, które znalazły się w sytuacji kryzysowej należy uznać m. in. te, w których wystąpiła przemoc, problem uzależnienia lub zaistniały inne trudne sytuacje mogące mieć wpływ na funkcjonowanie rodziny (np. śmierć w rodzinie, nagła choroba, próba samobójcza).

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że w Gminie Kołobrzeg, w okresie objętym kontrolą, były 3 rodziny, które w okresie objętym kontrolą znalazły się w sytuacji kryzysowej. Wszystkie 3 przypadki rodzin niewydolnych w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, które nie współpracowały z asystentem w kontrolowanym okresie wiązały się z problemem uzależnienia w rodzinie. Analizie poddano 1 przypadek takiej rodziny, tj.:

[tekst wyłączony z jawności]

Akta kontroli str. 60 – 62, 121 - 124

2. Rodziny objęte wsparciem asystenta.

Z danych przedstawionych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kołobrzegu wynika, że w okresie objętym kontrolą w gminie zatrudniony był 1 asystent rodziny na 3/4 etatu. W kontrolowanym okresie asystent obejmował swoim wsparciem 11 rodzin, na dzień kontroli 6. Analizie formalnej i merytorycznej poddano 6 przypadków rodzin objętych asystenturą.

W 5 przypadkach przyznanie asystenta rodzinie następowało po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego, złożeniu wniosku przez pracownika socjalnego i wyrażeniu zgody przez rodzinę na współpracę z asystentem rodziny. Kierownik ośrodka zatwierdzał przydzielenie asystenta rodzinie bezterminowo. W jednym przypadku (tabela 3 poz. 3) asystent rozpoczął pracę z rodziną przed formalnym przydzieleniem (przydzielenie od 5.02.2024 r., a wejście do rodziny 1.02.2024 r.).

[tekst wyłączony z jawności].

Wywiad środowiskowy został sporządzony 5.02.2024 r., dlatego na tym wywiadzie widnieje wcześniejsza data objęcia asystenturą 01.02.2024 r.” Wskazano, aby przydzielać asystenta rodzinie zgodnie z art. 11 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Plany pracy z rodziną były sporządzane bez zbędnej zwłoki, zawierały wszystkie elementy wymagane ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. We wszystkich przypadkach w dokumentacji asystenta rodziny brakowało informacji o godzinach wejść w środowisko. W jednym przypadku w dokumentacji pracy asystenta brakowało informacji o relacjach panujących w rodzinie, obserwacji tych relacji i funkcjonowania dzieci. Wskazano, aby dokumentować brak zgody rodziny na rozmowę z dziećmi i ich uczestnictwo w pracy asystenta rodziny. Podczas kontroli kierownik ośrodka wprowadził nowy dokument do stosowania „Notatka służbowa z podjętych czynności służbowych”, który zawiera punkty dotyczące „obserwacji poczynionych na temat dzieci” oraz „godziny wejść w środowisko”. W związku z wprowadzeniem tego dokumentu odchodzę od wskazań w tym zakresie.

Analizie poddano 9 okresowych ocen sytuacji rodzin dokonanych przez asystenta. Wszystkie oceny zostały dokonane zgodnie z ustawowym terminem i przekazane podmiotowi organizującemu pracę z rodziną.

Asystent współpracował z lokalnymi instytucjami i innymi podmiotami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, co dokumentował w notatkach służbowych.

Po zakończeniu współpracy z rodziną w 2 przypadkach (tabela 3 poz. 2 i 9) prowadzono trzymiesięczny monitoring rodziny, a w jednym przypadku po zakończeniu monitoringu przez asystenta rodziny prowadzony był jeszcze przez półtora roku monitoring pracownika socjalnego. W dwóch przypadkach (tabela 3 poz. 4 i 10) zakończono współpracę z powodu wyjazdu rodziny poza teren gminy, w obu przypadkach wysłano pismo z informacją o rodzinie do właściwego ośrodka pomocy społecznej.

W kontrolowanym okresie w gminie była 1 rodzina, która od 2017 r. była objęta wsparciem asystenta w ramach ustawy o wsparciu kobiet i rodzin „Za życiem”⁴. Analizy objęcia wsparciem rodziny dokonano podczas poprzedniej kontroli. W przypadku tej rodziny asystent corocznie opracowywał nowy katalog możliwego do uzyskania wsparcia w związku ze zmianami zachodzącymi w rodzinie (w 2022 r., 2023 r. i 2024 r.) oraz co pół roku dokonywał oceny pracy z rodziną. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Rodziny z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 10 ust. 4 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej praca z rodziną jest prowadzona także w przypadku czasowego umieszczenia dziecka poza rodziną.

Na dzień kontroli, z Gminy Kołobrzeg w pieczy zastępczej przebywało łącznie 33 dzieci z 23 rodzin. Wśród nich 1 rodzina była objęta asystenturą w kontrolowanym okresie. W pozostałych przypadkach ośrodek wskazał, że brak asystentury w tych rodzinach to wynik m. in.: przebywania rodziców poza terenem gminy, przebywania rodzica poza terenem gminy i śmierci drugiego rodzica, nieustalonego ojcostwa i przebywania drugiego rodzica poza terenem gminy, niepełnosprawności rodziców i brak możliwości opiekowania się dzieckiem, choroby psychicznej rodziców, uzależnienia rodziców od alkoholu i narkotyków .

⁴ Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1923).

Analizie poddano sytuację pięciu rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej – pozycje: 13, 15, 16, 19 i 21, tabela 5. W trzech przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości. W dwóch przypadkach (pozycje 13 i 21 tabela 5) rodzina odmówiła zgody na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w rodzinie. Wskazano, aby dokumentować brak zgody rodziny na przeprowadzenie wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego.

Analiza dokumentacji rodzin z dziećmi przebywającymi w pieczy zastępczej objętych asystenturą pozwala stwierdzić, że w 1 przypadku (tabela 3 poz. 10) plany pracy z rodzinami były sporządzane zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W drugim przypadku (tabela 3 poz. 4) dziecko na czas trwania postępowania, decyzją sądu zostało umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej, w której przebywało dwa tygodnie. W chwili opracowywania planu pracy z rodziną powróciło do rodziny biologicznej. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

Zgodnie z przeprowadzoną kontrolą dokumentów, w kontrolowanym okresie, ośrodek otrzymał 10 zaproszeń do udziału w posiedzeniach dotyczących oceny sytuacji dziecka przebywającego w rodzinnej pieczy zastępczej. W 5 posiedzeniach uczestniczył osobiście pracownik socjalny i asystent rodziny, a w 3 pracownik socjalny i asystent rodziny uczestniczyli zdalnie, w 2 uczestniczył zdalnie asystent rodziny. W kontrolowanym okresie do ośrodka nie wpłynęło zaproszenie do udziału w zespołach dotyczących okresowej oceny sytuacji dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

Zapewnienie dostępu do specjalistycznego poradnictwa dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Z informacji uzyskanych podczas kontroli wynika, że Gmina Kołobrzeg zapewniała wsparcie w formie:

1. Punktu Wspierania Rodziny z siedzibą w Urzędzie Gminy w Kołobrzegu, gdzie przyjmują specjaliści: doradca rodzinny i małżeński, specjalista w zakresie seksuologii, specjalista do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, psycholog oraz specjalista psychoterapii uzależnień.
2. Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin i Przyjaciół „Feniks” – w ramach wizyt w rodzinach potrzebujących wsparcia zadania wykonują psycholog i psychiatra.
3. Prawnicy udzielają bezpłatnych porad prawnych dla mieszkańców Gminy Kołobrzeg, przyjmują we wtorki i czwartki po wcześniejszym telefonicznym umówieniu się.
4. Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta Neptun – organizuje wsparcie i ochronę członków rodzin dotkniętych różnymi formami uzależnień.

Informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia specjalistycznego są przekazywane w ramach bieżącej pracy asystentów rodzin oraz pracowników socjalnych. Informacje te są również zamieszczone na stronie internetowej jednostki.

Akta kontroli str. 15 – 189

Prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.

W dniu 3 stycznia 2022 r. Wójt Gminy Kołobrzeg wydał zezwolenie Nr SPA.1.2022 na prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk” w formie pracy podwórkowej dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci/Oddział Okręgowy w Koszalinie. Placówka dysponuje 15 miejscami. Zezwolenie wydano na czas nieokreślony. W placówce zatrudniony jest 1 wychowawca na 1 etat, Placówka powstała w 21.09.1999 r. i działa 5 dni w tygodniu.

Akta kontroli, str. 125 - 166

Realizacja zaleceń pokontrolnych.

W dniach 8 - 10 czerwca 2021 r. przeprowadzona została kontrola w trybie zwykłym w Gminie Kołobrzeg. Jednostkę oceniono pozytywnie z uchybieniami. Wydano następujące zalecenia pokontrolne:

1. zachować ciągłość w opracowaniu i realizacji gminnych programów wspierania rodziny – art. 176 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.– **zalecenie zostało zrealizowane.**

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021- 2023 przyjęty Uchwałą Nr XXV/244/21 z 15.02.2021 r., obowiązywał do 31.12.2023 r. Kolejny Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2024 – 2026 został przyjęty Uchwałą Nr LXII/519/23 z 22.12.2023 r., która obowiązywała od 1.01.2024 r., tym samym zachowano ciągłość w opracowaniu i realizacji gminnych programów wspierania rodziny.

2. opracowywać plany pracy z rodzinami, z których dzieci przebywają w pieczy zastępczej we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej w myśl art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy.– **zalecenie zostało zrealizowane.**

Plan pracy z rodziną z której dzieci były umieszczone w pieczy zastępczej był sporządzony we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej oraz w skoordynowaniu z planami pomocy dziecku przebywającemu w pieczy zastępczej zgodnie z art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

3. w przypadku rodzin zobowiązanych przez sąd do współpracy z asystentem, nie warunkować objęcia rodziny wsparciem asystenta wyrażeniem przez nią zgody na współpracę i systematycznie informować sąd, jeśli rodzina odmawia współpracy.– **zalecenie zostało zrealizowane.**

W dwóch przypadkach (tabela 3 poz.4 i 10), które w kontrolowanym okresie były zobowiązane przez sąd do współpracy z asystentem rodziny nie warunkowano objęcia wsparciem rodziny wyrażeniem przez nią zgody. W przypadku rodziny (tabela 3 poz. 4), która przeprowadziła się na teren Gminy Kołobrzeg z Koszalina (informacja z MOPS Kołobrzeg 1.12.2024 r. wpływ 3.12.2024 r.) objęto ją wsparciem dopiero 4.02.2024 r., w związku z brakiem kontaktu z podopieczną i systematycznie

(czterokrotnie) informowano sąd i kuratora rodziny pisemnie i telefonicznie o niemożności wejścia pracowników na teren posesji i rozpoczęcia współpracy. W drugim przypadku rodzinę objęto asystenturą bezzwłocznie po otrzymaniu postanowienia sądu.

4. zachować ciągłość prowadzenia placówki wsparcia dziennego, a tym samym zapewnić wsparcie rodzinom i dzieciom w myśl art. 18 ust. 1 i 2 ustawy – **zalecenie zostało zrealizowane.**

W dniu 3 stycznia 2022 r. Wójt Gminy Kołobrzeg wydał zezwolenie Nr SPA.1.2022 na prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego „Promyk” w formie pracy podwórkowej dla Towarzystwa Przyjaciół Dzieci/Oddział Okręgowy w Koszalinie. Zezwolenie wydano na czas nieokreślony.

Akta kontroli str. 167 – 185

Podsumowanie ustaleń kontroli.

W działalności Gminy Kołobrzeg nie stwierdzono istotnych uchybień/nieprawidłowości w zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dlatego nie zachodzi konieczność wydawania zaleceń pokontrolnych.

Zgodnie z art. 197d ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej ws. przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

wpisu w książce kontroli Urzędu Gminy w Kołobrzegu dokonano pod numerem 5/2024.

Wystąpienie pokontrolne otrzymują:

- Wójt Gminy Kołobrzeg
- Wojewoda Zachodniopomorski

Z upoważnienia
Wojewody Zachodniopomorskiego
Dawid Krystek
II Wicewojewoda Zachodniopomorski

Zespół inspektorów:
Joanna Dunajewska
Inspektor wojewódzki
Joanna Płachta
Starszy inspektor wojewódzki

Zastępca Dyrektora
Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego
Izabela Wojtczak – Sikorska

Klauzula anonimizacji

- A. **Zakres wyłączenia:** informacje mogące bezpośrednio lub w kontekście ujawnić dane osobowe osoby fizycznej.
- B. **Podstawa prawna wyłączenia i przetwarzania:** art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001r. o dostępie do informacji publicznej(Dz. U. z 2022r poz. 902 – tekst jednolity), art. 5 ust.1. lit. B oraz art.6 ust.1 lit. C Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych, oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE
- C. **Osoba, która dokonała wyłączenia:** Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
- D. **Podmiot w interesie którego dokonano wyłączenia z jawności:** art. 8 ust. 5 w związku z art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej: (osoby fizyczne)